

Resolutions of the Council of Policy of Cape of Good Hope

Cape Town Archives Repository, South Africa

Reference code: C. 25, pp. 120–132.

Dingsdag den 12n Julij 1707, des voornoens.

Presentibus omnibus, dempto den luitenant Adriaan van Reede.

Den Eerwe. predicant Engelbertus Franciscus le Boucq, ter vergadering soo op den 8n der gepasseerde maand Junij, als den 21 do., ingelevert hebbende twee requesten van de volgende inhoud, soo is na gehoudene deliberatie bij eenparigheid van stemmen goetgevonden ende geresolveert daar op sodanige annotatie te maken en stellen, als in margine van dien op ijder periode werd aangetoond. [1]

Aan de E.E. Agtb. Heer Joan Cornelis d'Ableing, oppercoopman, hoofd administrateur en secunde, thans het gesag voerende aan de Caab de Goede Hoop en aan den E.E.Agtb. Raad aldaar.

Geeft met behoorlijk respect te kennen, Engelbertus Franciscus le Boucq, gedesigneert predicant voor de Colonie van Draakenstein aan de Caab, dat hij sig vervoegt heeft bij de gemeente aldaar, aan dewelke hij sijn kerkelijke credentialen, gedagtekent Batavia, den 15 December 1706, vertoond hebbende, de gemeente en derselver gelegentheit heeft opgenomen, maar tot groot leetwezen ontwaart hebbende geen de minste wooninge, niet alleen voor een krankbesoeker, maar self voor geen predicant, ofte ook geen kerk, ja self geen behoorlijk kerkhof te zijn, Soo is 't dat voorgemelde predicant, wetende het gebruik van alle wel geordende volkeren en natien, als dat der Ede. Heeren Majores te zijn, het eerst een behoorlijk woonhuis en kerke benefens de nodige levensmiddelen of emolumenten haar E.predicanten te verordineeren, als blijkt uit alle plaatzen en comptoiren onder d' Ede. Maatschappije resorteerende, self ook omtrent predicanten, die nog geen vaste bedieninge of plaats waar en nemen, al het welk hier niet zijnde, vind zig den predicant verlegen om den dienst aldaar waar te nemen, dewijl hij in 't opene velt niet wonen, of in een vuil, en van de huizen verafgelegen hokt prediken kan; Weshalven keert sig voorgemelde Predicant tot UE. en den E.Agtb. Raad, niet wetende hoe hij sig sal gedragen, en dewijl het den Heeren Majores goede geliefte is geweest, sijn E. den dienst aan de Caab, benefens den Stellenbosschen predicant op te dragen, tot haar Ede. een ander leeraar voor de Caab uitgesonden hebben, welken dienst den suppl. bereitwillig om de ver afgelegentheit van Stellenbos alleen op sig genomen heeft, en bied verder sijn dienst aan, om wanneer een Caabsen predicant gekomen sal wezen, bij beurte den dienst te continueeren, dewijl deselve voor een leeraar aldaar eens soo swaar als aan Stellenbos valt, en dat tot nader ordres der Heeren Majores, voor welke hij sijn saak verantwoorden sal, hoe wel voor gemelde predicant tot groote prejuditie van sijn familie tegen sijn versoek schier uit sijn welvaren uitgegaan is, om de schikking der Ede. Heeren Bewinthebberen te gehoorsamen; dog uw E. en den Agtb. Raad souden voorgemelde predicant kunnen voorwerpen dat do. Simons en do. Bek aldaar soo lange jaaren haar verblijf gehad hebben, waar op hij antwoord dat die beide predicanten pas half zoo swaare familie, en ook haar eigen landgoederen gehad hebben, die voorgaande suppl. tegen de ordres der Ede.Heeren Majores niet en begeert, sijnde met sijn gesette besoldinge te vreden, soo dat hij dan niet genegen en is, naar die gemeente met sijn familie te vertrecken voor en al eer de kerk en huis volkomen getimmert en daar een Duits voorlezer of krankbesoeker sijn woonhuis bij het predicants hebbe. Onderwijlen om die gemeente niet harderloos te laten, is den predicant met die gemeente overeengekomen, totdat huis en kerk veerdig zijn, viermaal aldaar in 't jaar de Sacramenten te gaan uitdeelen en de gemeente te bezoeken, dewijl die gemeente ten minsten veertien uren gaans van hier is, en deselve in agt dagen tijd niet behoorlijk kan genodigt en besogt werden, welke fatigues, wanneer de revieren geswollen en de weegen onbruikbaar zijn, (als wel meer

gebeurd) geen predicant met gevaar van zijn leven, te vergen zijn. Den supplt. vind zig *verder* pligtshalven verbonden, Uw E. en den Agtb. Raad eerbiedig voor te dragen en te versoeken, dat die (God betert) van tijd tot tijd ingeslopende wanordres, raakende kerk en school, mogen geredresseert en gesupprimeert werden, en wel: [2]

Hier op is bij resolutie van den 8n Junij voors. al gedisponeert, en den krankbesoeker Harmanus Bosman aan land geligt, om zijn dienst aan Drakenstein te presteeren.

Op dese periode is verstaan, dewijl den supplt. zig daar in moeid met saken die buiten hem en zijn parochie zijn, den Eerw. predicant Bek aan Stellenbos daar op te hooren, als die tot het versoeck daarin gedaan, gequalificeert soude kunnen weesen: ten ware hij konde aantoonen dat gemelte zijn collega reets daartoe vrugteloos had aangemaand.

Den krankbesoeker aan de Caab, Jan van Hoorn, [4] sal voortaan de kerk en 't hospitaal bedienen en waarneemen, sullende op desselfs bekwaamheit om school te houden geinquireert werden.

Dit point wert toegestaan en sal den krankbesoeker Ruger [5] met de eerste verwagt werdende scheepen naar Batavia versonden werden.

Dese swarte meester, Mr. Daniel Rodrigo, sal ook aangesezt werden, om voortaan geen school meer te mogen houden voor kinderen van Hollandse ouders.

1. Dat aan de kerk van Drakenstein een bequaam Duits krankbesoeker of voorleser gegeven werde, die daar niet en is, op dat de godsdienst, schoon daar geen predicant sijn verblijf heeft, gehandhaaft en sorge voor de diaconie gedragen werde; dese plaatse versoeckt den supplt. voor Harmanus Bosman, bescheiden op Overrijp, dewijl hij verseekert is van sijn bequaamheden.

2. Dat een krankbesoeker van Stellenbos [3] mag geordonneert werden school te houden, dewijl de jeugt aldaar als in 't wilt opwast, bij manquement van dien, en 't is bekend dat de welgereguleerde scholen, als de grond zijn tot steunsel van een goede republicq: verder gesien hebbende de onheilen, die de gemeente van Stellenbos bij afwezen van haren krankbesoeker soude kunnen overkomen, wanneer hij in sijn secretariale bediening somtijds ettelijke dagen van huis moet gaan, soo is des supplts. versoeck dat het Secretarisschap van heeren heemraden, als sijnde een borgerlijke bediening, en met de sijne geensints compatibel, hem mag ontnomen en aan een borger gegeven werden, op dat hij sijn pligt na behooren kwijten kan.

3. Dat de krankbesoeker van d' Caab ook mag geordonneert werden school te houden, gelijk voor heen in 't gebruik is geweest, ende dat hem ook mag aangesezt werden sig in 't toekomende te moeten onthouden van de scheepse vrienden voor gelt te logieren, dewijl hij meenige arme luiden, die geen gagie of emolumenten trekken, daar mede het brood uit de mond trekt en hij voor krankbesoeker, maar niet voor winkelier of herbergier, bij d' E.Compe. aangenomen is.

4. Dat den krankbesoeker van 't siekenhuis, om sijn geduurig dronken drinken, mag geremoveert en een ander in sijn plaats gestelt werden, waar toe nu sig genoegsame gelegenheit bij het aanwesen der scheepen opdoet.

5. Dat den swarten meester Daniel, die van Batavia gegeeselt, gebrandmerkt en voor bandit hier gesonden is, mag werden aangezegt sijn school te staaken, dewijl het eenen geschavotteerde niet toe en comt eerlijke luiden haar kinderen te leeren, schoon den tijd zijner ballingschap uit was, en hij den ejsch van het

gerigte volbragt had, dewijl die infamie op hem blijft.

De predicanten nevens de twee kerkenraden sullen dienen aan te wijzen waarin de misbruiken of omissie der vaderlandse of Indische kerk en schoolordre bestaan, in dese periode aangehaald, wijl den E.Agtb. Raad deselve nog noijt sijn aangediend, of te vooren gekomen. En omtrent het geene daar nog geen ordre opgesteld is, sal in voorsien werden, ingevalle het nodig sal werden geoordeeld.

Aangesien dese 7e. periode door den supplt. maar op hooren seggen werd voorgebragt, en Ds. Calden op dit gerugt bij request versogt heeft om een ider daar over te mogen sommeeren bij openbare biljetten, is den laatstgenoemde sulx toegestaan.

Dewijl den supplt. bij dit Articul selve bekend, zig te bemoeijen met kerken die t' eenemaal buiten sijn bestier sijn, waar door niet als onmin kan rijsen tusschen sijn Eerw. en desselfs collega Bek, [7] soo werd hem bij dezen ernstig gerecommandeerd, sulcx in 't toekomende te eviteeren, op dat 'er in dese trouble tijden ook geen vuur van oneenigheid mogte rijsen tusschen de kerkeleeraars, waar van tot nog toe sijn bevrijd geweest.

Belangende het Comps. woonhuis, daar in dese negende periode af werd gesproken, sijn Eerwe. is sulx reets toegestaan om daarin te wonen: sullende daarin soo lange blijven tot de komst van de verwagt werdende predicant uit het vaderland, ofte dat andersints bij den E.Agtb. Raad daar ontrent gedisponeert werd.

6. Dat de behoorlijke kerkenordres soo van Indien als van het vaderland, benevens haar E. schoolreglementen van de Heeren Majores geaprobeert, alhier mogen ingevoert en stiptelijk nagekomen werden, als ook dat gesteld werde een Commissaris Politicus, volgens alle Kerkelijke ordres, publicq belijdenis doende van de Gereformeerde Religie, maar geen Lutheraan of van andere of geen gesinte, gelijk voorheen een schandelijk misbruik en te groote en onbehoorlijke conniventie van de predicanten geweest is, [6] die de sodanige daar voor herkend en in den Kerkenraad g'admitteerd hebben: bovendien dat het de goede geliefte van den E.Agtb. Raad mogte wezen, eenen schoolarg benevens den predicant aan te stellen, niet om den naam, maar om na behooren ook Sorge te dragen dat de schoolen van goede meesters en reglementen voorsien, en alle kerken en schoolen, soo veel het doenlijk is, egaal geregeert en bestiert werden.

7. Dat dewijl den supplt. ter ooren gekomen is, dat seker stuk bouwland van omtrent de 90 morgen groot, voorheen aan de Stellenbossche kerk tot derselver onderhoud gegeven, en deselve tegens alle billijkheit nu ontvreemt is, om den Caabsen predicant toe te voegen, dat het nu weder mag werden gerestitueert, dewijl kerke goederen niet behoorden veralieneert te werden.

8. Dat het haar Agtbaarhedens niet qualijk gelieven te nemen dat den supplt. sig ontrent kerken uitlaat die onder sijn bestier niet sijn. Hier toe vind hij sig verpligt, siende die lank geduurde toegeventheit en stilswijgentheit der gene, die hier van eerder hadden behooren kennisse te geven.

9. Dat den supplt. een bequaam woonhuijs mag gegeven werden, dewijl sijn op eigen kosten gehuurt huis hem opgezegd is, en geeft Uw E. en den Agtb. Raad in bedenkinge of het niet billijk was, dat sijn E. in het huis van den buiten dienst sijnde predicant trok, tot nader ordre der Heeren Majores, dewijl d' E. Maatschappije aan gemelde supplt. alsoo wel als aan den toekomende predicant een huis verschuldigt is te geven, en ook gemelde supplt. niet genegen soude sijn, voor een jonger in dienst sijnde predicant op te staan ofte cedeeren. Uw Agtbns. soude voorgemelde supplt.

Versoek in dese periode is hem bij voors. resolutie van 8n. Junij reets toegestaan.

Ten laatsten. Dewijl alle resoluties van dezen Raad jaarlijx naar 't vaderland werden overgesonden, sal onse dispositie desen aangaande aan de Ede. Heeren Majores genoegzaam blijken.

Extracten uit de instructie van de Ede. Heer Commissaris van Rheede: Den Heiligen doop behoord voor al niet verwaarloost te werden omtrent de kinderen van Duitse vaders, niet te verantwoorden sijnde, men deselve tot veel jaaren toe als heidenen ongedoopt te laten heenlopen &a. ... [8]sullen de sodanige, na de ordre van de kerke van Nederland moeten werden gedoopt, ten overstaan van de opsienders derselve, die wegen haar bediening en in die qualiteit &a. Ten belange van het doopen der slaven kinderen, soo is goetgevonden dat de predicanten van de Caab, Stellenbosch en Drakenstein ter hand sal werden gestelt extracten uit den brief door den Heer generaal Joan Maatsuiker en Raden van Indien ges. aan den Commandeur Zacharias Wagenaar en Raad alhier, in dato 25 Januarij 1664, [9] en d' instructie van den Heer Commissaris Generaal Hendrik Adriaan van Rheede, nopende den doop: waar over altijd ijmmand van 's Comps. weegen sal staan. [10]

Den predicant Le Boucq werd gerecommandeert zig in 't toekomende van diergelijke expressien en dreigementen, gelijk als aan den capn. Berg, zijnde een lid deser vergadering, en andere in dit en 't

konnen voorwerpen, dat sijn beroep op Draakenstein was, waar op antwoord wel waar te sijn, maar dat d' Ede. Maatschappije aan hem aldaar, en over al daar sijn verblijf is, een behoorlijk huis moet geven, soo wel als aan den predicant van de Caab of Stellenbos.

10. Dat voorgemelde predicant de behoorlijke emolumenten die den predicant aan de Caab genooten heeft, mogen gegeven werden, soo lange hij den dienst aldaar waarneemt, en dat hij naderhand, wanneer hier geen dienst doet, d' emolumenten die de predicant[en] buiten genooten hebben, ook geniete volgens behoorlijk gebruik.

11. Dat hier van een behoorlijk afschrift, als ook van Uw Agtbns. gunstig antwoord aan de Heeren Majores mag gesonden werden, dewijl haar Ede. Agtb. met de laaste vertrockene scheepen van dese te doenene handelingen kennisse gegeven hebbe. Den supplt. verwagt van Uw Agtbns. hier over een favorabele resolutie en antwoord.

Aan d' E.E.Agtb. Heer Joan Cornelis d' Ableing, opperkoopman, hoofdadministrateur en secunde, thans het gezag voerende aan de Caab de Goede Hoop en den E.E.Agtb. Raad aldaar.

1. Den aan de Caab dienst doende predicant Le Boucq, sig verlegen vindende over verscheidene ingesloopenne wanordres raakende de kerk, keert sig reverentelijk tot uw E.Agtb. en den Agtb. Raad, versoekende schriftelijk te weten, of het de intentie van de Heeren Majores en den Agtb. Raad alhier zij, alle de Comps. slavenkinderen, sonder onderscheit te adopteeren, daar de instructie van d' Ede. Heer Commissaris van Reede alleen meld van de Comps. slavenkinderen bij Hollanders of Europeaanen geproct., dewelke den predicant niet weigert te doopen, mits dat 'er ijmmand van wegen d' E.Compe. over staat, volgens de hier op de kant aangehaalde instructie.

2. Verder versoekt den supplt. van uw E.Agtb. en den Agtb. Raad dat ijmmand mag geordonneert werden over de Comps. slavenkinderen van wegen de Compe. te staan, wanneer deselve ten doop gepresenteert werden,

voorige request heeft gedaan: op dat wij mede niet genootsaakt mogten wesen om diergelijke voornemens en handelingen wettelijk te verhinderen.

Omtrent dese 3e. periode, dienaangaande is reets besluit genomen bij de vorige eerste.

Nopende dit poinct, refereeren ons aan de dispositie op het 7e. art.&a van 't vorige request, met bijvoeginge en recommandatie van in 't toekomstige den Raad niet meer moejelijk te vallen op simpel hooren seggen, sonder het minste bewijs.

Extract uit de voorgemelde instructie: Om aldaar de gemeente te bedienen alle Sondagen tweemaal in de bijeenkomst van het gehoor van Godswoord en de Christelijke gebeden door den voorleeser, en tot dien eijnde reets een bequaam persoon gebruikt werd, die met sijn tegenwoordige gagie en tractement niet en kan bestaan, is aan hem gegeven de qualiteit van voorlezer met 20 per maand en ordinarij rantsoen en costgeld, om daar voor sijn

op dat alle wanordres geweert en geen confuzie in de Godsdienst verwekt werde, gelijk voorleden Zondag geschiet is, door afwezenheit van den capn. over een Comps. slaavekind, ten doop gepresenteert, behoorde gestaan te hebben, 't welk bij manquement van dien, weggesonden is, tot confuzie in de godsdienst, waarover den predicant, seer gevoelig zijnde, redres versoekt, dewijl niet genegen soude zijn, 't zij van den capn. of wie het sijn mogte, voor de tweedemaal af te wagten, sulx affrond, hem, en kleinagtinge den godsdienst aangedaan, die egter ongekrenkt bewaart moet blijven, maar ter contrarie soude genootsaakt zijn andere mezures te nemen, omtrent die gene die deze confuzie veroorzaakten, dewijl van niemand, schoon van een ander gesinte, spot of smaad den godsdienst aangedaan, dulden kan.

3. Ook is des supplts. versoek dat ijmand gesteld werde, die behoorlijk opsigt heeft over de Comps. ten doop te presenteere slaavekinderen, die den predicant met een briefje versekeren kan, dat het Comps. slavekinderen zijn, en soo de moeders of vaders Christenen zijn, dat sulx met desselfs bewijs daarbij mag gevoegt werden, wijl dit voor een predicant onmogelijk is te weeten, en egter het weeten moet: want soo 't blijkt dat de moeders Christenen zijn, kan men haar kinderen van den H. doop niet uitsluiten; verder als zij van Europaanse vaders zijn, sal den predicant haar volgens de instructie admitteeren, dog van onchristene moeders of swarte vaders, die veeltijds bij haar onseker zijn, is den predicant niet geneegen te admitteeren, voor en al eer zij van ijmand (in staat sijnde sijn beloften te quijten) behoorlijk geadopteert werden.

4. Boven dien versoekt den predicant andermaal eerbiedig dat om het sevende arte. van sijn vorige request mag gedagt werden, raakende het land dat den predicant Calde van de Stellebossche kerk gesegt wert te besitten, het gene den heemraad en ouderling Van der Heiden in staat segt te zijn te konnen bewijsen, en het verkogt zijnde meerder moeite soude baren.

5. Ten laasten des predicants eerbiedig versoek dat op het tweede, derde en vierde articul van sijn voorig request mag gereflecteert werden, raakende de krankbesoekers soo van het siekenhuijs, Stellenbosch en de Caab, voornamentlijk de twee laaste, [11] die school moeten houden, als uit de aangehaalde instructie blijkt. Uw Agtbns. souden den supplt. konnen te gemoet voeren, dat sij niet in staat sijn om school te houden, waar op antwoord dat indien den

tijd uit te dienen.

NB. Met dien verstande, denselven mede sal waarnemen de schoolen van de ingezetenen aldaar.

NB. Gelijk alhier aan de Caab geschiet.

NB. Dese krankbesoekers trecken over de dertig ende nog kunnen sij haare pligt niet waarnemen. Hier op is al mede gedisponeert bij het 2e. articul van 't voorgere request.

Met de veranderinge voorgevallen dat den Eerwe. predicant, Ds. Joannes Overnij, [12] getrocken is in het huijs van den gewesen luitenant Baptist, is opengevallen de wooning, bequaam voor den schoolmeester en het school voor de kinderen van onse Duitze Natie, soo wel in den dienst van de E. Compe. als daar buiten, mitsgaders vrije burgers haar kinderen &a.

NB. dat is dat huis dat den krankbesoeker van Hoorn gebruikt en bewoond, niet om school, maar om gasten te logueeren voor geld, hoewel van te vooren daar school gehouden is, van sijn voorsaten als uit de extracten blijkt.

Omtrent [13] dit laaste point is te vooren al gesprooken: en sal men den Krankbesoeker van Hoorn nader examineeren omtrent het schoolhouden en desselfs bequaamheit daartoe, en wijders op't gene daar in dese periode van werd gerept.

Wijders gedelibereert zijnde over het geene bij de uitlevering der goederen en provisien van de fluit Overrijp is te kort gekomen, volgens verklaring van gecommiteerdens aan boord, bestaande in:

- 19 lb. foelij op 2 sokkels.
- 62 lb. nagelen op 300 lb. in een cas.
- 1000 lb. Persiaans rood op de factuur bekend, en niet in 't schip gevonden.

eenen in staat is om secretaris te zijn, en heele weeken met een land drossaart, en rackers of diefleijsers te loopen, dat hij ook in staat behoort te weesen om sijn pligt te quijten.

6. Wat den Caabsen betreft, die is verschuldigt school te houden, en hij dat huis op geen andere insigt behoort te bewonen als uit de nevensgaande instructie blijkt, want het tot school, maar niet tot een winkel of herberg geappropriert is, dog soo den Caabsen krankbesoeker daar toe of onwillig of onbequaam was, bied sijn dienst aan David Bogaart, met Hoedekenskerke nu hier aangeland, die d' Ede. Maatschappije lange jaren voor krankbesoeker gedient heeft, en nog dient. Des supplts. nedrig versoeck is, dat het de beliefte van den Agtbaaren Raad zij, deze saken ter herten te nemen en andermaal te doen ordonneeren, dat de kerkeboeken aan den supplt. onder recipisse mogen werden inhandigt, en hoe langer men met de schoolen en godsdienst sleurt, hoe meer de kinderen en andere verwilderden, den supplt. verwagt van Uw E.Agtb. en den Agtb. Raad hier over een spoedige en favorabele resolutie &a. &a.

- 17 lb. peper op 1000 lb.
- 18 lb. wax op 1000 lb.
- 1014 lb. rijst op 114 lasten.
- 18 ps. gonny op 1000 stuks.
- 15 lb. salpeter op 1015 lb.
- 252 kannen arak op 20 leggers boven en behalven de ordinaire duimsteek.

Soo is eenparig goetgevonden ende verstaan al het selve als een gemeene spillagie en leckagie, die geensints excedeerende is, te passeeren, uitgenomen de 62 lb. nagelen, die den schipper Claas Nanning Sanderus (den boekhouder op de reise overleden zijnde) op sijn soldijreeke. te stellen, tot de gewoonlijke prijs van 12 schellingen het pond, sodanig die hier uijt het pakhuis verstrekt werden, dewijl gemelte schipper geen voldoende redenen heeft weten te geven, waar door die spillagie soude kunnen bijgekomen zijn: hoe wel er in de cas met nagelen, naar gedane opening, zijn gevonden vier stucken vaderlands brandhout wegende te zamen 9 lb. Dan, belangende de te kort komende 19 lb. foelij, is eenparig geoordeelt dat men sulx de opperhoofden niet kan te laste leggen, gemerkt de sokkels van buiten heel wel geconditioneert zijn bevonden, en dit abuijs apparentelijk sal zijn begaan bij de gecommiteerdens, die deselve in Indien hebben doen opvullen. [14]

Aldus gedaan, gearresteert ende beslooten in 't Casteel de Goede Hoop, ten dage en jare voors.

JOAN CORN. D'ABLEING.

JOAN BLESIIUS.

O. BERGH.

W. CORSSENAAR.

JB. CRUSE.

WILLEM VAN PUTTEN.

WM. HELOT, Rt. en Secrets.

Notes:

[1] Vgl. ook uitvoerige verslag oor hierdie saak in C.509A: *Uit.Br.*, 1707–1708, pp. 591–622.

[2] In die linker kantruimte van hierdie rekwes staan "Op dese periode is reets ter vergadering van den 8n Junij vermeld remarque en vervolgens besluit genomen."

[3] Die krankbesoeker van Stellenbosch was Jan Mahieu Aarnouts van Amsterdam. Hy het die Kaap in 1699 met die Liefde bereik en is in 1706 deur Willem Adriaan van der Stel met 'n salaris van 36 per maand as sekretaris van die landdros in Stellenbosch aangestel. (Sien *Kol.Arch.*, *Kamer Zeeland*, 3193, no. 8.)

[4] Jan van Hoorn was afkomstig uit Middelburg in Zeeland. Hy was getroud met Maria Rijnbak. Sien *C.J.2650: Testamenten*, 1709–1715, no. 16, testament van 3 Januarie 1710. Hy was krankbesoeker en terselfdertyd diaken. Sien *C.334: Attestatiën*, 1706–1710, p. 185.

[5] Jan Ruger is volgens 'n besluit van 6 September 1707 as onbekwaam na Patria teruggestuur. Sien *C.509A: Uitg. Br.* 1707–1708, brief van 18 April 1708, p. 514.

[6] Sien *Die Geskiedenis van die Lutherse Kerk aan die Kaap* deur Dr. J. Hoge in die eerste jaargang, deel II van die Argiefjaarboek vir Suid-Afrikaanse Geskiedenis, Kaapstad, 1938, p. 119.

[7] Ds. Henricus Beck van Arnhem het ds. Pierre Simond van Drakenstein opgevolg. Na ds. Hendrik van Loon se dood in 1704 is hy na Stellenbosch verplaas, maar het hy om die veertien dae die dienste op Drakenstein waargeneem. Hy is op Sondag 13 Februarie 1707 in die eg verbind met Johanna Constantia Elsevier, dogter van Samuel Elsevier. Na Petrus Kalden se gedwonge aftrede was hy ook verantwoordelik vir die dienste aan die Kaap. Sien verder *Die Kaapse Predikante van die Sewentiende en Agtiende Eeu* deur prof.

dr. S. P. Engelbrecht.

[8] Blanko gelaat.

[9] C.410, deel II: *Ink. Stukken*, 1660–1667, pp. 463–464.

[10] C.700: *Mem. en Instr.*, 1657–1685, 437–515.

[11] Die twee laasgenoemdes was Jan van Hoorn en Jan Mahieu.

[12] Predikant aan die Kaap van 1678 tot 1687 toe hy oorlede is.

[13] Geskryf in 'n ander handskrif as voorgaande.

[14] Vgl. C.600: *Orig. Dagregister*, 1707, pp. 295–313.

Publication is only permitted if the name of the repository and the reference number are mentioned.